Helsinki 29.1.2021

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 9 §n muuttamisesta (HE 2262020 vp)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia. Esityksen mukaan laittoman uhkauksen syyteoikeutta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että teko olisi virallisen syytteen alainen, jos laiton uhkaus kohdistuisi henkilöön hänen työtehtävänsä vuoksi eikä rikoksentekijä kuulu työpaikan henkilöstöön. Syyttäjä saisi nostaa syytteen laittomasta uhkauksesta myös, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen julkisen luottamustehtävänsä vuoksi.

Lainsäädännön on tärkeä seurata keskeisiä muutoksia yhteiskunnassa. Sananvapauden asiaton hyödyntäminen on erityisesti sosiaalisen median myötä vakavasti lisääntynyt. Sosiaalinen media on omiaan madaltamaan kynnystä asiattomuuksien esille tuomiseen ja niiden eskaloitumiseen jopa joukkovoimaksi. Asiaton toiminta voi täyttää myös laittoman uhkauksen, eli rikollisen toiminnan tunnusmerkistöt.

Asiatonta toimintaa ja laitonta uhkaamista kohdentuu sekä naisiin että miehiin. Lainsäädännön kannalta ei ole merkityksellistä vertailla, kuinka paljon enemmän kumpaankin laittomuuksia milläkin alalla kohdentuu. Lainsäädännöllä tulee kussakin kysymyksessä turvata yhtäläisesti sekä naisten että miesten turvallisuus ja hyvinvointi. Ala- ja asiakohtaisesti voidaan sitten erikseen arvioida, millainen merkitys sukupuolella mahdollisesti on, jotta ongelmiin voidaan tarvittaessa etsiä ala- ja asiakohtaisia ratkaisuja.

Mikäli lainmuutos toteutuu, on sitä sovellettaessa erityisen tärkeätä huomioida, että rikollisen toiminnan tunnusmerkistöt todella täyttyvät. Jotta lakia tulkittaisi oikein, on käytettävissä oltava riittävän selkeät perustelut sille, milloin rikollisen teon kynnys ylittyy.

Vaikka hallituksen esityksessä luodaan laajempaakin kuvaa siitä, millaista asiaton toiminta voi olla, kaikki hallituksen esityksessä kuvatut asiattomuudet eivät ole rikoksia, eikä niitä tule sellaisiksi rinnastaa. Lakimuutoksessa puhutaan nimenomaan rikollisesta laittomasta uhkauksesta. Esimerkiksi kunnianloukkaus, yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen tai häirintä eivät automaattisesti täytä laittoman uhkauksen tunnusmerkistöä.

Lain muuttamiselle on hallituksen esityksen mukaisesti olemassa ymmärrettäviä näkökulmia. Erityisesti silloin, jos virallisen syytteen nostamisen myötä tulee näkyville sellainen rikollinen toiminta, joka muuten jäisi piiloon. On tärkeätä, että yhteiskunnassa ollaan selkeästi tietoisia siitä, mikä on lakiemme mukaan rikollista. Lainmuutoksen oikeellisuus suhteessa muuhun lainsäädäntöön edellyttää kuitenkin sitä, että virallisen syytteenkin nostamisessa esitetyssä asiayhteydessä noudatetaan laittomasta uhkauksesta säädettyä rikoslakia.

Lausuntopyynnöstä kiitäen,

Miesjärjestöjen keskusliitto ry

Miesjärjestöjen keskusliitto ry | Annankatu 16 B 28 | 00120 Helsinki
toimisto@miesjarjestojenkeskusliitto.fi | www.miesjarjestojenkeskusliitto.fi